Lorenzovy

NÁRODNÍ POVĚSTI.

V Třebíči na Moravě.
Nakladatel JINDŘ. LORENZ, knihkupec.

Člo. Zkamenělá bába. 22.

Každá pohádka jest ukončena.

Zkamenělá bába.

Moravská pověst z okolí třebíčského.

U silnice vedoucí z Třebíče do Velkého Meziříčí na půl cestě k Pocoucovu stojí po pravé straně nemotorně tesaný kříž. Stalo se tam patrně kdysi neštěstí. Ale lidem zdálo se, že to kříž není, nýbrž zkamenělá bába, a když kdosi šátek jako na hlavu tam uvázal, říkalo a říká se podnes, že to je „zkamenělá bába.“ A jako ke všemu podobnému, tak i ke „zkamenělé bábě“ přibájili pověst o jejím původu. Dejte pozor, já vám ji povím.

Za dávných dob prostíral se mezi dědinami Pocoucovem, Budikovicemi a Horními Vilimovicemi starý mohutný les. Dnes jsou z něho jenom nepatrné památky, jimž říká se lesy „vilimské“.

V tom lese před mnoha sty lety stávala dřevěná chatrč. Bydlela v ní žena, stará sice, ale zdravá a silná. Jmenovala se Alruna. Celé dny chodívala po lesích okolo své chaloupky a sbírala léčivé by-

liny, ze kterých vařila výborné léky a masti.

Lidé považovali ji za čarodějnici, ale poněvadž nikomu neškodila, naopak mnoho dobrého působila, říkali jí vesměs: dobrá Alruna.

Léky její a masti byly daleko široko vyhlášeny, jakož i její lékařské umění. Se všech stran přijížděli a přicházeli k ní nemocní, aby od ni vyléčiti se dali, anebo aspoň radu její vyslechli. A veškeré léčení i léky dávala Alruna zdarma, nechtíc jiné odměny leda nějakou potravinu, chléb, obilí, máslo a podobné. Chudým nemocným často i almužny udělovala. Tak trvalo dlouho. Obliba její i láska lidu k ní stále rostla. Alruna vždy jen po lesích chodila, léky strojila a nemocným pomáhala.

Jednou pozdě na večer přicházejíc z lesa, uzřela před chatrčí svou nemocného rytíře se sluhou. Byl rytíř po boji

Jlouho churav a nemoha jinde pomoci nalézti, dal se konečně zavézti k Alruně.

Alruna ihned jemu lůžko připravila a s velikou opatrností jej léčila. A hle, neuběhl ani měsíc a rytíř zdráv a silen chystal se již k odchodu. Marně otazoval se Alruny čeho si žádá za vyléčení, Alruna vše odmítala. Když veškeré domluvy marnými zůstávaly, rytíř posléze tajně pokynul sluhovi a poděkovav vřele Alruně, odcházel ke svému povozu. Alruna jej vyprovázela. Mezi tím sluha po tichu přiblížil se k oknu a hodil plný měšec oknem na stůl.

Rytíř odejel. Alruna po chvíli teprve vešla do jizby. Spatří na stole měšec, který zvědavě otevře. A hle, samé ryzí zlato se na ni usmívá. Alruna jako zmámena patří na lesklé dukáty, oko se šíří, prsa těžce oddychují, ruka se třese a zlato cinká, cinká. — —

Náhle něco před oknem šustne. Alruna

divé peníze shrabuje, za ňadra schovává a spěchá dvéře zatarasiti. Zase se vrací a znovu počítá, dukáty cinkají, tak líbezně cinkají! — Jaké kouzlo skryto ve zlatě! Alruna, ta dobrá Alruna, která dříve tak ráda a zadarmo lidem sloužila, stává se nyní lakomou. Chalupu opatřuje zdí, okna mřížemi, dvéře závorami, chová velké psy a přece jen nerada a na krátko z domu odchází. A doma stále jen počítá. Zmocňuje se jí touha, aby bohatství své rozmnožila. Již přestala býti dobrou Alrunou, již neléčí zdarma, již ani lékův ani masti zadarmo nedá. Jak jen může, vymáhá od nemocných peníze. První otázka k nemocnému je po penězích, a nezačne léčiti, dokud peněz nedostane, kdyby i nemocný na místě zemříti měl. Lidé začínají se již báti její chaloupky a jen když není vyhnutí, k ní přicházejí.

Ano, ta dobrá Alruna tak se zatvrdila, že když chudičká matka nemocné dítě

k ní přinesla, nedala léku a nedala, poněvadž ubohá matka peněz neměla. „Nech dítě zde a jdi pro peníze!“ byla stálá její slova. Ubohá matka letí, spěchá, hledá, prosí, po dlouhé době vypůjčivši, ba téměř vyžebravši penize chvátá k Alruně, kdež dítko její zatím v bolestech skonalo. Jako šílená stane matka před dítětem, na zemi se vrhá, vlasy s hlavy rve až posléze z úst křečovitě sevřených hrozná kletba vychází: „Ženo srdce kamenného, Bůh tě za ubohé dítě mé hrozně potrestej, abys i pozdním věkům výstrahou byla jako kámen při cestě!“

Však Alruna kletby nedbajíc, vydírala lidi a lakotila stejně dále, ba vždy více.

Osamělý poutník přichází o hůl podepřen ku chaloupce a prosí o nocleh. Alruna vyhlédá z okna a vidouc poutníka slušně oděného i doufajíc ve výdělek vítá jej a častuje.

Poutník vypravuje o cestě své, že se

vrací ze svaté země, ukazuje památky nakoupené a chtivé zraky Alruniny vidí, že měšec jeho jest pln zlata. Divá touha se zmocňuje srdce jejího, že sotva se přemoci dovede. Sotva že poutník usnul, již jest odhodlána peněz jeho se zmocniti, vždyť zde jest skryta, nikdo neví, že poutník u ní přenocoval, mrtvolu jeho zakope a nikdo ani nezví. Rychle chápe se nože a rozsvítivši louč, otvírá po tichu dvéře a plíží se jako had k loži poutníkovu. Však poutník nespí a pozoruje ji, již Alruna zdvihá nůž, již vyhledává příhodné místo, aby do prsou mu jej vrazila, v tom poutník vztýčí proti ní stříbrný kříž. — V záři louče vrhá kříž blesky na krvelačnou tvář Alruninu, však tvář její se náhle mění, divá náruživost z ní se ztrácí a začíná se v ní jeviti strach a hrůza, rudé dříve líce blednou ba sinaví. Alruna třesouc se nevyslovitelnou hrůzou, jako šílená odhodí nůž i louč a pádí do

lesa a vždy dále, pádí jako divá sotva dechu popadajíc, již nohy jí klesají, ale ona přece ubíhá, až všecka zmožena, stane na návrší při cestě a cítí, jak neúhle údy i celé tělo jí stydne, tuhne, kamenní.

Tak vyplnilo se proroctví nešťastné matky a zkamenělé tělo stojí do dnes u cesty jako děsná výstraha, kam vede nezřízené lakomství.

Malým kreslířům,

kteří by v soust. kreslení zdokonaliti se chtěli, vřele doporučujeme

Malého Umělce

50 předloh ku kreslení pro českou mládež.

Cena K 1·60.

„Malý umělec“ je v mnoha tisících výt. rozšířen. —

Nakladatelství **Jindřicha Lorenze** v Třebíči.

Tiskem Společné knihtiskárny v Pardubicích.